

STENOGRAFIJA POLSKA

UŁOŻONA PRZEZ

MIROSŁAWA SUCHECKIEGO.

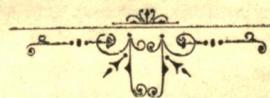

—PRVÍ PRAŽSKÝ SPOLEK
STENOGRAFŮ GABELSBERGERSKÝCH

WYDANIE DRUGIE
POPRAWIONE I UZUPEŁNIONE.

O 1212

2438

8.1.5

WIĘDEŃ 1883.

NAKŁAD I AUTOJRAFIJA AUTORA.

Zagajenie.

Język polski, posiadając aż 45 brzmień wybitnie się różniących, nastręcza ułożeniu dobrzej stenografii trudności nadzwyczajnej; na taką mnogość głosek nie łatwo bowiem dobrać znaków, któreby odpowiadały warunkom: krótkości w ciągach, dostatecznej różnicy ze względu na pospiech ręki, i wreszcie łączności jeden z drugim.

Nie dziw tedy, że wady dotychczasowych układów lwowskich, opartych na zasadach systemu niemieckiego Gabelsbergiera, są mniej lub więcej następujące:

1) Brakuje znaków na niektóre głoski, takowe muszą się przeto zastępować innymi, przez co odczytywanie nawet najstarszanie wykonanego stenogramu jest już z góry utrudnione.

2) Niektóre znaki za mało się różnią od innych, zupełnie niepowinowatych, więc w praktyce łatwo przechodzą w takie, które odpowiadają brzmieniom zupełnie niepowinowatym, co także wpływa na utrudnienie czytania.

3) Pismo zanadto jest zależne od linii wiérszowej, bądźto z powodu niektórych znaków, mających rozmaite znaczenie stosownie do tego, czy stoją wyżej ub niżżej, — bądźto z powodu, że wyrażanie samogłosek polega na wywyższaniu lub zniżaniu znaków spółgłoskowych, — bądźto w końcu z powodu, że skrócenia są zawiłe od linii wiérszowej. Takie pismo nie nadaje się do konceptów, bo wstawianie słów między wiérszami sprawdza niejasności a nawet dwuznaczności.

4) Wreszcie cała nauka tak przesadzoną bywa regułami i wyjątkami, że się staje wstremną i temu, kto ma najlepszą wolę zostania stenogramem.

Dla ominięcia przynajmniej w wielkiej części takich niedogodności widziałem od dawna potrzebę odstąpienia od alfabetu Gabelsbergiera, a użytkując każdy kształt niezawiłe i modyfikując go systematycznie według powinowactwa brzmień, udało mi się zestawić na wszystkie głoski polskie*) znaki odpowiadające dosyć warunkom na początku wymienionym, więc ominąć złe wymienione pod nr 1). Wszelkie przetoc słowo polskie da się mojim sposobem wypisać bez przekrczęcia.

Przyjawszy zasadę, iż brzmieniom podobnym odpowiadają znaki podobne, znoszę w wielkiej części niedogodność pod nr 2), bo jeżeli się w pospiechu jakiś znak się nie uda i przejdzie w inny podobny, oznaczający brzmienie powinowane, to w odczytaniu to tyle nie wadzi, jakby się to działo w wypadku, gdyby mała zmiana w znaku oznaczała zupełnie inną głoskę. Jeżeli np. w słowie *cęgła* zrobi się mi znak stenograficzny c za mały, powstanie *dęgła*; jeżeli się jego zagiecie nie *uda*, zrobi się *cegła*; oba te utwory, powstałe przez niezgrabność ręki w pospiechu, naprawią wnet na słowo właściwe. *cegła*

Co do punktu 3), to mogę się pochlubić, że pismo moje (prócz niektórych skróceń) od linii wiérszowej jest zupełnie niezależne, więc i do konceptów przydatne

Wreszcie niedogodność 4) starałem się usunąć unikaniem skomplikowanych reguł i wyjątków, sądząc, że takowe szkodzą więcej upowszechnieniu stenografii, niż dodanie jednego ciągu w jakim słowie.

*) Prócz na miękkie cienkie k', g', o czym wzmianka na końcu wstępu.

Czeonkami drukarni Hugona Hoffmanna, VII. ulica Széroka 1. 4.
Odcisk autograficzny c. k. nadw. litografii G. Wegeleina.

11519.474

2438

WIEDEŃ 1883

2000W96/21

Pierwsza próba moich usiłowań ułożenia stenografii na podobnych zasadach wyszła w Pradze r. 1866 bez pretensji powodzenia, bo z góry zapowiedziałem, że nie jest dziełem ukończonym.

Po później dopiero dopełniłem układ tym, czego mu brakowało, tj. naukę o skracaniu. W tymże czasie wyszło atoli nowe dzieło Faulmanna, który ułożywszy system stenografii niemieckiej (fonografią nazywany) o wokalizacji daleko prostszej, niż gabelsbergierska, pokusił tym i mnie do nowych i skutecznych usiłowań przeprowadzenia podobnej w polszczyźnie. Nie wprowadzam jednak wokalizacji wygłosowej, jak Faulmann, ale zagłosową, która jest naturalniejszą. Nie grupuję więc znaków sposobem jego (i Gabelsbergiera) tak: *p-ar-a*, tylko: *pa-ra*.

Zmiana częściowa wokalizacji wymagała zmiany częściowej alfabetu z r. 1866, chociaż nie głównych zasad, na jakich zostało ustanowiony. Gdybym atoli miał jedynie tylko krótkość ciągów na celu, nadałbym kilku znakom jeszcze inne, niż obecnie znaczenie; na tym ucięriałaby jednak regularność, porządek i łatwość systemu, czym się właśnie chcę poszczycić. Tę pozorną niekorzyść, tyczącą się krótkości ciągów, wynagradzam sowicie tym, że piszący nie będzie nigdy w kłopocie, jak ma zaczynać słowo, aby go mógł dokończyć (co się zdarza Gabelsbergierczykom), — oraz praktyczniejszym, niż u innych, sposobem skracania.

Wogóle przeto układ mój zdaje mi się być takim, że po przełamaniu pierwszych trudności (które w innych układach w braku nauczyciela jeszcze więcej czuć się dają), zachęcić powinien do wytrwania.

Więdeń w r. 1883.

PRVNÍ PRAŽSKÝ SPOLEK STENOGRAFŮ GABELSBERGERSKÝCH

Wstęp.

Stenografia uczy pisać o wiele przedziej, niż pismem zwyczajnym, a jej najwyższym zadaniem jest nabycie chyzości, dozwalającé schwycić wiernie mowę czyjś. Możność dokazania tego polega na tym, że:

1. Znaki (litery) stenograficzne są prostsze, tj. mniej ciągów wymagające, niż łacińskie; niektóre zaś głoski dadzą się krótszym sposobem wyrazić, niż przez całkowite wypisanie. Słowo*) JAN, napisane sposobem monogramowym **AN** daje poniekąd pojęcie zlewania liter w stenografii.

2. Niektóre głoski nie uwydatniają się, osobliwie takie, które w potoczné mowie się nie domawiają, np. jabłko, Maciejowski. Na słowa zaś często używane (na wzór zwykłego p. = pan) i na formy gramatyczne są osobne skrócenia.

3. Według pewnych reguł skracać można także słowa, których znaczenie dopiero ze związków myśli wypływa, np. w zdaniu: Myśliwy strzelił do za.... odgadnie każdy, że to za.... nie znaczy ani zamku ani zasady.

4. Wreszcie całe słowa a nawet zdania mowcy dadzą się niekiedy opuszczać, a później odgadnąć, osobliwie, jeżeli stenogram wnet po napisaniu może być odczytywany.

Według powyższych pojęć podzielmy więc naukę stenograficzną na cztery części: I. Pisanie pojedynczych słów. II. Skracanie słów niezależne. III. Skracanie słów zależne (od myśli w zdaniu). IV. Skracanie zdań.

Przed zaczęciem nauki jeszcze słowo o pisowni. Stenografia, mając na każdą głoskę znak osobny, nie zapatruje się na pisownię zwykłą, niepraktyczną, potrzebującą często dwóch liter na jedną głoskę, jak *sz*, *cz*, *ch*..., a nawet nielogiczną, bo wyrażającą jedno brzmienie raz tak, raz owak; np. w słowie *kon*, *konia* wyrażamy głoskę *n* raz jedną literą *n*, drugi raz dwiema *ni*. W stenografii takié nie-

*) Słowo znaczy *Wort* a nie *Zeitwort*, jak niektórzy utrzymywały usiłują. Jakoż gdy kto powie: „Powtórz słowa moje“, albo: „źle się wysłowileś“, czy ma na myśli same czasowniki? — Wyrzaz zaś znaczy *Ausdruck*, co nie jest zupełnie to samo, co *Wort*.

konsekwencji popełniać nie będziemy, pisząc jednostajnie: *koń, koń, m'odu, brać, braće, p'astować, w'ara, traf'a, traf'i, mów'i...* Takąto pisownię zachowamy dla zrozumiałości i w zwykłym piśmie w przykładach początkowych.

Pisownia w méj stenografii będzie tylko w jednym wypadku nielogiczną, bo uznałem za stosowne nie wymyślać jeszcze nowych znaków (a brak kształtów i tak czuć się daje) na spółgl. miękkie cienkie *k', g'*, jak je wymawiamy w słowach: *kiedy, drogie, kichać, drugi...*; użycie bowiem znaków na *k', g'*, byłoby dość ograniczone (tylko przed *e* lub *i*), a nieużycie nie sprawdza żadnych niedogodności. Piszę tedy stenograficznie: *kedy, droge, drogi* zamiast *k'edy, drog'e, drog'i* nie dlatego, żebym się zapatrywał na tych, co piszą: *germanizm, geometra*, ale z potrzeby.

Do ćwiczeń początkowych używaj piór stalowych, do późniejszych i do praktyki ołówków średniej twardości.

Część I. Pisanie pojedynczych słów.

Znaki.

Znaki samogłoskowe: *i i e - a o o - u - ; y, g / g -*

Znaki spółgłoskowe: *t s d r | k l g l | ch h r | pl b e | fl w c*

<i>s o z</i>	<i>z o z</i>	<i>c d d z</i>			
--------------	--------------	----------------	--	--	--

<i>s z z</i>	<i>z z</i>	<i>o z d d z</i>			
--------------	------------	------------------	--	--	--

<i>š ź ź</i>	<i>ź ź</i>	<i>ó ó d z</i>			
--------------	------------	----------------	--	--	--

<i>r t t</i>	<i>m r n</i>				
--------------	--------------	--	--	--	--

<i>w l l m l n</i>	<i>n j j</i>	<i>-a c -</i>	<i>-o w -</i>	<i>-o n i e -</i>	
--------------------	--------------	---------------	---------------	-------------------	--

Niektóre znaki można pisać takie odwrotnie, tj. z dołu do góry, a mianowicie: *ć', w c, j / i d / lub /*.

Wysokość znaków proporcjonalna ujednolicnia następujące zestawienie: małe

<i>v v - - - - - - - - - - - -</i>	<i>z z z z z z z z z z z z</i>	<i>7 mm</i>
------------------------------------	--------------------------------	-------------

<i>ś ś ś ś ś ś ś ś ś ś ś ś</i>	<i>w w w w w w w w w w w</i>	<i>7 mm</i>
--------------------------------	------------------------------	-------------

<i>ł ł ł ł ł ł ł ł ł ł ł ł</i>	<i>ł ł ł ł ł ł ł ł ł ł ł ł</i>	<i>7 mm</i>
--------------------------------	--------------------------------	-------------

<i>milimetry</i>	<i>(ok. 0,7)</i>
------------------	------------------

Spanielenie znaków można sobie utatrwić, zauważając, iż w ogólności podobnym głoskom (brzmieniom) odpowiadają podobne znaki, a mianowicie:

1) Znak *E* jest rozciągniętym *e*, znak *o* rozciągniętym *o*.

2) Znaki na spółgłoski mocne (*s, sz, ź, t...*) różnią się od odpowiednich na słabe (*z, ɿ, ʐ, d...*) tylko wielkością.

3) Znaki na spółgłoski miękkie cienkie (*s', ɿ', ʐ', d'...*) są uformowane od odpowiednich na grube (*sz, ɿ, ʐ, d...*) zmianą zaokrąglania dolnego na koncentrość (przy znakach na spółgl. płynne).

Inne podobieństwa znaków powinowatych my, staczy same wynajazie, np. mięszy *y, i a j*; kombinacje znaku *c z t i s, - ñ k z d i z itd.*

Wyrzanie samogłosek.

Króseczka - na wyrzanie samogłoski e napisuj na połowatku i koncu słów wyrznie; w środku zaś, gdzie ona się staje króseką taczającą inne znaki (taczaniem), moim jej nadać według potrzeby kierunek prostopadlejny. Przykłady powyżej:

Ej, eter, nie, wiele, sen, sen, bel, cen, cresz, 1h ~ a o r - a s - s
szereg, pierw, jeleni, piec, mlecz, dech, żerne. | z m l u w ; 8 8 8 8 8 .

Skoro tedy dwa znaki spółgłoskowe połączone są normalnie, jak w zwykłym piśmie, czytaj miękką nimi e.

Znak e jest dłuższym i zawsze pochylym taczaniem, przed znak następujący wyraźnie wrazem wyrznić ponad linię niernową.

Sek, zec, se, tecz, zebom, lecz, debom, | 6 l s z - s l l z z l l .
kep, gej, pedek, bede, leje, jek. | l l s l s e x - s l .

Jeśli jednak najwcześniej (niby t): jek, najete, pije. | t - t .

Samogłoskę a wyrzaj znakiem e tylko na połowatku słów, w środku zaś wyrzaj jego znamię pryciskiem, we e w znaku spółgłoskowym pośredzającym przed pogrubieniem takowego; tacznik robi jak dla e.

As, amen, ale, ach, Adam; sal, zaraz, w. v. v. v. v. ; owo
sal, zaba, sadam, ham, tam, dam,cale, | z z e m b u k o s
sakam, czaka, skad, karaler, garet, chut, | o s H u l a t o s K
hatas, pas, banan, pane, panę, batę, fa, | w o b e n h b u
le, parva, raz, lasem, male, malom, nas. | b l o w o r w l a s .

Na koncu słowa tacznik dla a jest zbyteczny, wystarczy sam prycisk.

Ta, da, maca, para, wara, baria, era, ja. | s s o b l u e - 1 .

Samogłoskę i wyrzaj taczaniem pisanym w góre w kierunku pisma, przed co znak następujący wniesie się o długosć znaczu i względem poprzedniego.

Sita, zima, skiki, kipi, gil, chinina, | r , z , b , W , o , V , -
fitem, figi, lis, mimika, wioki, ix, irne. | f z W , O , V , S , P , .

Ale - iż moires pisać nietylko t, lecz crescię (niby t), zaś - ic' madko lub t, najwcześniej (niby t), tj. znakiem złożonym z i i c, lecz krótszym, niż oba razem.

Mija, hij, bij, wiječe (wijče); nic, nici, | U U d H (S) ; - - -
nicach, pić, garuc, manicce, garicce. | - N B C D B C .

Znak y jest króseczką krótką lecz grubą, niż znak i, wyrzącać go tedy należałoby napisywaniem, np. syna, cyganer, zywne, maty w., rys w. Gdy jednak Polak po spółgłoskach grubych (tj. po s, z, sz, i, t, d, c, dz, cz, ch, h, p, b, f, w, r, rz, t, m, n) wymawia w słowach swojskich y, a nigdy i, zas po cienkich (s, z, c, dz, p, b, f, w, l, m, n, j, k, g) wy-
mawia i a nigdy y, przed bez najmniejszego skrupułu można skracić sobie ciągi użynaniem na y, podobnego tacznika, jak na i. Reczono więc słowa piś tak: 5, 8, 8, 8, 8, a żaden Polak czytać nie będzie: Bin, ziyar, xi-
wa, mati, ris, bo taka wymowa spowoduje się jego głosie i uchu. Dwurnaczności nie będzie, jak okazją przykłady.

Kasy, Kasj, razy, razi, paszy, zyće, | b l d s v l l l -
żydki, kaczy, pyta, pita, byt, bity, leny, Le, | f l l l l l l l l l l l
wi, ryczy, many, many, mami, pany, | f v w w b
pani, caty, cali, tisy, lisy, lisí. | l - f f i p p .

Znaczu grubego i użynaj więc tylko wtedy, gdy np. w mianach własnych zależy na wydaniu i pssylo-
nu, oraz w niektórych skróceniacach.

Samogłoskę o wyrażaj tacznikiem półokrągłyim, lub prymajmniej wygiętym; czasem tylko wypadnie znak - lub - nieco przymusowo unwydatnic.

Sok, wesola, pozowac, żosa, zona, soto | el so le go o o m
sodet, zomek, Kaxo, tor, tokam, Toman, | zno ul b r d u h u h
doba, dom, macocha, woskowi, cotek, | wosz e r z o s t c o s t M
Maco, skobak, Coko, koto, goli, echo, | yed z l o w z
chory, pole, boli, Potr, coder, woset, rola, | z w u b r v e s t z o s z
morsony, mató lokaj, more, modem, | z e s z o n u n z n
ponosi, nose, jodel, jota. | e t z o f B. H.

Dla wyrażenia sto, co, co najlepiej jest kluczki znaków J, S, J pełnienymi wyciąć: J, S, J.

Szopa, gassony, cofać, croto, meczony. | H D F G J F Z P.
Krostek do wyrażaj znakiem d z dotu do góry ciągniętym. Dosadzać, dozyłem, dotykamy, dodajemy, | g s j d z s t o z M
doczytacie, docekajać, dokazates, dochowali. | M W t o s t o.

Samogłoskę e (czyli o nosowe) wyrażaj tuzkiem wie-
cej rozciągniętym, niż dla o.

Sąd, zab, dają, tą, sądz, maria | e s e r o t z i o
dąt, mocą, radzą, raczą, dągom, | m e s s t l o r
skaset, kat, gat, pycha, paczek, bak, | s o l s s t l y e l
wasy, wąią, raba, małki, taka, | o o t y o l
ładem, małka, tamia, tania, koma- | m z l o z u o
nicia. | t lub ɔ.

Samogłoskę u wyrażaj zawsze tacznikiem pościo-
nym, a znak następuj zwykle przed nim niezwolnie ni-
ej, napisać się musi.

Posucha, Luxanna, zupa, szum, ko- | le, e o n o l d z l o z
iuch, kurari, Marysiu, ładunek, cud. | z u w z o n d s.

wordu, grubaty, ciocu, kura, kura, guma, pu- | c s d e k s t l e l l
tek, gapiu, fura, wuju, otowu, rulon, nuce, | u l g o z u r y
komu, Radomu, ponuro, nucha, Tulek. | u s t l o n y l

Chereli uniknąć zbytniego sparszenia znaków pod
wiern, to zacznieć słowo wyżej.

Nucham, suka, zuch, kukurudka. | - n 9 9 7 .

Literę é, reprezentującą w duchu polskim nie-
potuję brzmienie y lub i, oddawaj stenograficznie znakiem
y (i) lub znakiem e, jeżeli tak wygodniej.

Zér, rycerz, karéta, kaleka, sér, Wiedeń | s t w b l b ; s n
kobieta. Odróżnić jednak: piere, meke, cel(jazl) ter... | t e s - R t 8 P...
od: pierce, meke, cel(altjazl) ter... | h t 8 s o...

Podobnie wyrażaj ó przed znak u lub o, jak steno-
graficznie wygodniej:

Wóz, góra, córa, mój; Józef, píoro. | c s u s t l b b .
Odróżnić wszakże: pót, pól... od: poty, Pol... | g l ... t t l ...

Na koncowkę -ów (odpowiadającą imostawiańskiemu
stygiumu u) używaj podanego już znaku —, którym nie po-
gardzi i w środku słowa, jeżeli następuje spółgłoska.

Pasów, koszów, kotów, komarów, ps. | b o U U l o r
łów; wówoz, wymówka. | l - i g o P t .

Dwie samogłoski razem broniące wyrażaj unaowaniem
pierwszej według dotychczasowych reguł, drugiej zaś wypisaniem
wyrażonym znaku; niektóre fortele przy tym poznasz z przykładów.

Hairo, Makao, naokolo, mauczy, aloes, | b r b u l o g u o
aukowy, poorany, poufaly, Genua, moi | z o l w g u v
suji, familia, familii, lilię, komedyja, flium, | f o b v o b t l o v - P
Europa, Gaeta. | a l y .

Rozumię się, że w praktyce stenograficznej nie będzie pisywał familiali, ani familji, ani famili, tylko famili (ob. str. 14), chodzi więc tylko o to, aby w rare umyślnego odróżniania różna, jedych znaków umieć sobie poradzić. Podobnież łatwo odróżnić Mayer, Maier, Mayer, Meyer, Meier, Mayr. Ich zn. zn. zn. zn. zn.

Uwaga. Jeżeli po e, a, o, u przekadra ogon jednego ze znaków spółgłoskowych i, s, d, l, moim takowy trochę spuścić, np.: piec ls, mecz ls, taczek ss, bocian eh, napisem wygodniej: g y ll ep.

Łączenie znaków spółgłoskowych.

Dla oznaczenia, że dwie (lub trzy) spółgłoski braniczą z sobą, tj. bez samogłoski, starać się trzeba, aby między nich żadna kreska taczanij nie była, a sa na to sposoby następujące:

1) Zlew dwóch znaków, tj. skombinowanie kształtów obu w znak jeden, np.: br = e+e=e, brak el; st = l+s=s, stan h.

2) Potączenie bezpośrednie tj. bez taczanikowe, przy czym znaki zachowują kształt niezmieniony, np.: rt = r+s=s, kartalz; chw = l+c=c, chwast ll.

3) Przystawienie jednego do drugiego, np.: rk = r+l=l, parkan ly; rg = r+l=l, warga vi.

4) Przekreślenie jednego drugim, np.: chr = l+r=r, ochrona lr; kri = l+~ = t, kryja t.

5) Wpisanie znaku w poprzedni, np.: sl = s+r=r, stoma sr; chl = l+r=r, chleb fe.

6) Nadstawienie jednego względem drugiego, np.: gnr = r+c=c, gwarer; rm = r+i=i, Parma li.

7) Potączenie zblizone, nienormalne, np.: sk = e+l=e, paskiem ll; nn = r+~ = r, pierwony la.

W wypadkach 6) i 7) powstaje więc czasem jakas cząstka tacznika, lecz oko wnet rozwizni skrócony od normalnego.

Gdyby karta spółgłoska pomyślała się z kartą, miełybyśmy $35 \times 35 = 1225$ potączenia dwuznakowych, ale skoro tak nie jest, więc przegląd i naprawy potrzeba tylko na mala, ilość kombinacji. Ugrupowanie jednakże takowych według powyższego podziału byłoby niepraktyczne,我们认为 się, proto dwóch innym poordyniem, zaczynając od j, stanowiącym tak pod względem braniczenia, jak i postaci znaku przejście od samogłosek do spółgłosek. Po tych wyjaśnieniach全面落实nie potrzebujemy się krepować, aby przypadkiem nie poświetlić przykładu z kombinacją spółgłosek, o którejby przed tym rozgórowanej mowy nie było.

Znak j zlewa się dobrze ze znakami cz, c, k : jca j, jci, jk /; w innych wypadkach trzeba go ciągnąć w góre, jak znak i, lecz robić go stosownie dłuższy.

Ojcie, obojętny, daję, kuję, bajka, faj. Jefly Jefly; hej; wojsko, pejsy, Alojzy, wrorajszy, hejje, Dluw gipis majtek, winowajca, pojke, sejba, obejny, vrodzieni dostań, hojne, piję, tyję (picie, tyče). Slut (88).

Znak j po spółgłosce :

Dżabet, zjada, gjac, kurjer, familia, komedja, Arje, arja, Marja.

Po j ciągnionym w góre trzeba tedy do napisywania, jak po zn. samo, głoszym.

Po r nastąpić może w momie niemal karta inna spółgłoska; kombinacje tedy dotyczących znaków pisać tak:

Rs₀v, rx₀v, rsz 2, rx 2, rs' 2, rz 2, rt 3, rd 3, rc 3, rdz 3, rxz 3, rc'd, rc'), rdz
rk' 2, rg' 2, rch 2, rp' 2, rbc, rp' 2, rb' 2, rf' 2, rw' 2, rf' 2, rw' 2, rt', rd'
rm' 2, rm' 2, rr' 2, rr' 2.

Pers, zamarsza, Warszawa, śkerię, fiers, mor-
zi, chart, hardy, starcy, rożni, sarczany, par-
ce, garki, marka, warga, archinum, śerp,
garb, morfeusz, rwe, arje, wierny, tarto, orli,
armata, Ormianin, marnuje, górnny, czer-
nie, górnik

R po innej spółgłosce przytropia się jawnie częściej, lecz nie po haidziej: srōs, krōs, srrōs, rrōs, śrōs, krz, trz, drz, krz, grz, chrz, hrz, prł, brz, fr̄, wrz, mrz, nrz, nrz (x).

Srebro, srogi, zrazy, zrobil, suranki, pozre, delabed by la
tran, zadrasnicy, krata, gramy, chrapie, less 48 w 2l V
hraba, prenumerata, obręcz, Odra, Fran- 28 lws es 26.
cuz, front, wrócić, zmrok, Konrad. cz 31 lws

Znak r moina nawet opuszczać, jelieli zn. spółgłos., kiedy poprzedni da się zredukować poniższe słów z znakiem samego głoskowym. Najwygodniej poniższe słów z znakiem samym, t, d, k, ck, h z znakami l, g, s, q, u, np.: kret, kręt, krokt, krukt, krukt, krukt itd. — Średnii, środk, śrub, trę, bacz, futro, trochę, trochę, trucizna, madre, kret, kręty, krok, kroczyna, okragły, krańc, kruk, grot, grom, grobla, pograniczy, grunia, chrobry, hre, eam.

Pkt po spółgłosce piszą podobnie jak r, uwzględniając wiekową formę znaku. Zm. z, tm. l, drz. x, km. b, grz. z, chrz. d, ptk. ĺ, bmk. ļ, nnk. ļ, mkk. ļ, jn. ļ. Przekrój znaków sumogłoski można również ujawnić, bo dawana czwórka nie będzie.

Zmędrzy, trzaska, drzewo, drzewne, kresací, knakací [z dreszat] -

poknepic, gręda, gmecky, gmałka, gręch,
chręst, chrząz, chmancz, pmeđe, brzydki, brask,
wniecono, wnawa, wnód, mrieć, ujrzateś'.

the project
will proceed
smoothly.

Dla ćwiczenia jeszcze parę przykładowów na r i n :

Struga, zdrada, stroje, trzina, wzdma
skracum, istery, zrana, zgrana, zgizana, bruk
burka, mruga, środa, kroupa, kurp, brudy, bur-
dy, bramie, bndakac, prąd, pnadł, podre
podrie, Prusy, bursa, grab, garb, zgrabny,
zgmebny, zyarbony, zgrabony, zagrabony,
tron, tron, grac, gnać, gryna, grywna, knak

Z pomiedzy innych postaci kombinacyj spółgłoskowych najwiecej pamieci godne sa: st ſſ, scſ, ſp l, ſp l, ſt ſq, ſtr ſ; zd ſ, zd n ſ; nt ſ, ncx ſ; ſc ſ; tc ſ, tk l (, tñ ſ, tñ ſ); dc ſ, dñ ſ, dñ ſ; ór ſ, ñr ſ; ks ſ, kñ ſ, kt ſ; gr ſ; chi ſ, chñ ſ; pu ſ, pcf ſ; pt ſ, pf ſ, pch ſ; bñ ſ; ft ſ; wt ſ, wñ ſ, wt c ſ, nn ſ, nn ſ, nn ſ; mñ ſ, mn ſ, mi ſ.

Stan, postorunek, stekací, kasty, stolek,
stolica, postajricí, stuk, warstwa, strat;
zdarie, zdeptací, wzdymací, zdotalisicí, zdolny,
zdumiewací, nordna; sztuka, partet, pancka,
szreka, zgliniec, mrek, szczyget, namazano-
ny, szratki, mrupak, barrac; sciana, scie-
le, sciegno, scigac, sciac, sciat, goscic, tresc;
matce, spotkací, scrotka, twar, twardze; ychody;
lidce, dwór, obydrie; ciwarka, ciwok, sknica, jenki; ych-
nośc; Kisanyry, wękry, kto, piakta; zyg. jzyk; ewej; ych;
zak, chciatem, chmél, rachmistrz; pszenica. H. ja? ych;

;) W praktyce nie potrzebujem odrożniac' f od f.

lepszy; kapusty; ptaszek, kaptur, karka;
pichta; grubasy, obwarz, kaftan, rotorek,
wcale, wlokie, Pawla, wnosze, pewny, wnieś,
pewnie; kamfora, gumno, Radymno, sumnie.

Renta kombinacji nie wymaga pamięci, tylko nieco wprawy, bo dominuje w nich nadawanie i połączenie bliższych; wystarczą proste same przykłady, które powinieneś umieć odczytać bez przekładu. (Tenie znajduje się na koncu).

Połączenia h b r w z t l n m b l s a e b b a a... nie są dosyć ścisłe, moim pretensją wywiązać takie przekreślanie: tt t t z t z z t t t t ... według woli, osobiście w słowach niezwykłych i imionach własnych, np.: Kowakowski beld, gniot, ichnajmon P^{r} , koton lx, kieja t t, kniat ts, toprie st, ignorować pły, ranger et...

Podwojanie spółgłosek (w polskim mniem xeste) nie wymaga nowych reguł, użycie bowiem według okoliczności nadstawienia lub potęcenia zblizonego:

Wyssawy, zwie, pokazice, sicc, brutto
odd, Potoccy, lekki, Sagello, panna. | 100 g. lili 3 g. g.
| 3 lili g. kawa br.

Dopełnienia.

W pisaniu mian własnych chodzi zwykle o wyrazy, stosując do pisowni, bądź do brzmienia; wiele słów takich moim na prosto pisac' dwujoako, tj. według pisowni dotyczącego języka, lub według wymowy. W pierwszym wypadku jasno liter nam obce tak: wo, xf, ql; w drugim wypadku wyrażają brzmienia nam obce inakimi ile moimostci odpowiadającymi.

Xerxes (Xerxes), Queensland (Queensland)	680 (680)	603 (603)
Wales (Wels), Père-Lachaise (Perlaszex), Thâ, 10 (-)	11-10 (11-10)	
teauroux (Fratoru), Besançon (Bransz), Wenz (Fr.) 603 (603)		
Vannes (Var), Müller (Miler), Köhler (Keler), 603 (m) 203 (v) 103 (bv)		
Steiner (Sztajner), Čelakovský (Czelakowski)	Em (V)	103 (103)

Tworząc przestrzeń znaku czasem niedogodnego do godniej, sym (ujemna strona systemów stenograficznych) ograniczamy do wypadków następujących: l za t, np. kłopot bkt ptacz bks, chłopczyka tp...; śc za żć: gryźć sp, weźć d...; żdż za żđć: gwoździe tg, bruzdzie cy...; tk za dk: nadki y...

Slowa wielosylabne nie nastroszaja, trudnosci, gdyz
tylko zdanyi sie moje wyjście z poza kresów wiernia, co w od-
czytaniu rozmicy nie stanowi, i tego wzrostu przy niejakim
ćwiczeniu zwykle unikniec.

Stworycieł, reiz'karstwo, nebespeckenstwo, gburowatość, niesprawiedliwość, ukształtowanie, krot, lask, laski

równouprawniene, Tatowowany, mazenyn,
ski, krótkotrwały; - spopularyzowane,
kryminalista, Konstantynopol, neapo,
litaniski, kosmopolityczny, astronomiczny.
architektoniczny, Frankfurt.

Lisbonki pojedyncze pisz zwyczajnym sposobem; na wiekne jednak liczby uijesz z koniscią następujących liczbówek tcznych. 1234567890, 800785, 888, 1883.

1201507870 800785 888 1882

Wierbach okrągłych opuszczaj zera, a znamionuj war, to si' liczbówek punktem, a względnie przecinkiem.

40,000, 6250,000, 72,000.000, 0'14159 .- $\frac{11}{13}$, $\frac{32}{73}$.
60. 0250. n, MM. $\frac{11}{13}$ $\frac{32}{73}$

Odczytaj następujące przykłady:

~ des Lys, der Me
fl., dreb, lo, her?
sly, lizab, zphon;
~ sly, as, b, f, f, H.W.
t Shet, Er von ~d. Aly - com like,
M: Aly is m, ers 2ab; 3enc &
jel dret: ~n dred, ldt m, 2ab
ay.

Locality: like in large. No transition to
any layer. To Gr. 10. It is very rocky. Soil
per: 20 to 40. at 25 ft., coarse.

Część II. Skracanie słów niezależne.

Lecznik znamionujący c lub a może być opuszczony, jeśli kombinacja spółgłosek przed opuszczeniem powstaje nie przytrafia się w polskim języku, np.: ór, óz, ół, ót, ókr, ókz, ókt, ókł, ókñ (nie ókó). Pierwsze bez lecznika:

Cicopliny, struciam, posciel, cietnew, dieriy. [pp 203] &

dierix, diatva, diad, dienwryna

Biegły stenograf może jednak postąpić dalej i pisać podobnież:

Sierp, ziarno, siarka, targ, darem, damy, | 2 w 4 { 10 L
stary, terno, eter, Tatar, stal, charakter, jaja. | 2 w 2 { 8 W /

W słowach dłużnych moina w ogóle opuścić unydat, nienie jakiej samogłoski, gdyż renta danych jest dostateczna do odgadnienia takowej:

Entuzjazm, memoryjat, modyfikowac. It's us effe

Wszelkie spółgłoski, których w mowie potocznej
nie domawiamy, należy odrzucić, najczęściej, zas w, t,
l i j; takie r na zasadzie, iż takowego wiele osób nie doma-
nia. Pierwszeństwo, wspólny, wzglad, ly z l w z
wzrok, wzrost, wzmacnić, postanowić, el el zg) lh)
własiny, wstyd, prawda, krakowski; D^o G^o H^d;
jabłko, kradł, złoto, stule, Stanisław, k^l ts J^o g^o g^o
złty, średtem; roślina, uciążliwy, myśl, b^o n; R^o T^o d^o
że; wczoraj, ojciec, gonej, złodziej, po- x; G^o N^e S
kazują, miejsce, pojke, wejśc, twoga, wy- elo lo b^o s; e
trwaty, artykul, arcybiskup, ornament. ds q^o g^o g^o w^o.

Przywoźaj się takie opuszczać często z m. r. po k. i g.
w słowach niejednossylabnych:

Krochmal, okragły, skromny, gromada | 18 L d r u s.

Inne podobne opisywanie znaków byłyby np.:

Łukasz, Zdzisław, gwoździe, germanizm, a raczej ...

Parę znaków a nawet całe zgłoski opisująć można np.
w słowach: unikalność, jego moc, możliwości, 7.2.14.10.2
przyjaciel, obywatel.

Znaki niestenograficzne.

Wielkich matków, wyznaczyły pojęcia, moim i myśląc,

jeżeli są krótkie, niż wypisanie stenograficzne słów dotyczących, np.: równy =, więcej +, mniej -, mniej więcej +, mnoić ×, dzielić :; nieskończony ∞, więcej niż >, mniej niż <, itd...

Słachciec na zagrodzie równy wojewodzie. Dajcie 2P=it=cts. więcej tej potrawy. Lubię muzykę, lecz mniej g+vlu.-erly-halasliwą. Je wydałeś mniej więcej pieniędzy? Wt.vdt+h? Oznędemu nie trudno pomnożyć majątek. Jsr-ta lxdn. Porostatość ma być podzielona na trzy równe ledziedz-3=st. części. Wdałeś się w debatę nudną, nieskończoną g+viset z, co. Londyn jest większy niż Paryż, a ten większy niż Wiedeń. JyB)Bdut)an.

Skracanie rzeczowników.

Koncowki przypadkowe skracane są: -owi -r, -ami 4, -ów -r, np. most, mostu itd. 282-282; 282-282.

Ucho 272 h; 272-272. Źosia 272-272; 272-272.

Znaczenie 282-282; 282-282-282. (Znaczenie 282).

Zakonczenie -wick pisać jednym ciągiem (niby f): Na-
ruszewick H, Mickiewicz Hf, Rewakowicowa Hf. - Za-
konczenia -stwo, -ctwo wyrażają samym c: mnóstwo c.
głupstwo cf, bogactwo cc, nieuctwo -r. Takie w rzeczowni-
kach na -ośc minna zwykle coś opuścić: trudność t), głę-
bokość cf), меќкость 282=282, obojętność eD=eT.

Rzeczowniki na -yja, -ija (pisywane takie -ya, ia lub -ja) odmieniaj tak: partyja by by by by; by, by, by, by; pinonija k~ka k~ka; k~ka k~ka, k~ka. W zakonczeniu -grafja opisuj gra: etogra-
fija 21, geografija u, stenografija L1, stenograf L1, te-
legraf 56; stenogram hr, telegram hr.

Znaczniki rzeczownikowe. Znaczniki sało skrócenia jedno-
lub dwuznakowe (najczęściej trzyznakowe) na słowa często się powtar-
zające.

Znaczniki uformowane mniej więcej na wzór skrócen w zwykłym
pismie używanych sa: pan l, krabia 2, książę h, książek, dok-
tor t, rok ~, raz ~, miesiąc l, tydzień 9, godzina 15, minuta b, se-
kunda d; połnoc g, południe h, wschód 6, zachód 8; styczeń itd.
87 w f 88 l n c b 8 t; niedziela itd. -sl- s2 d l ce.

Inne znaczniki: Europa l, Austria i, Galicyja i, Polska d,
Polak l, Rosyja o, Francja l, Niemcy -r, Niemiec -s, An-
glia r; król ~, cesarz s, naród ~, lud s, człowiek d, ludzie -;
głowa t, ręka v; Bóg e, duch ? duma ?, rozm. ~; czas d, po-
czątek g, środek 2, koniec l; ziemia s, kraj U, nad ~, sąd ~,
ciąg ~, praca 8, prawo l, sprawadl, mecz ~, pieniądze l, liczba
e, zrótlo 2, handel r, słowo o, mowa e, język l, sposób l, znak
o, obraz ~, części ?, raz ~, linija s.

Pamiętaj, że znaczniki wyrażane znakami nieponikalnymi
mi słowa, pisane są nad linią wiernowz.

Przypadki takich rzeczowników skracanych oznaczaj dodaw-
aniem stosownych końcówek (niekoniecznie całych) góra
niętaczanie, np: pana itd. l+l l' l'', panowie l'l-l' l'' l''' ;
(pana i panam jest zresztą wygodniej wypisać l, l); - rzeczy itd.
v v, 2 4 2; - podobnie: trojkata itd. 2' 2' 2' 2', 2' 2' 2' 2' 2' .

Jeżeli jednak w znaczniku zachowanym jest przegub,
(tj. spłytkowa, do której lgne koncowki gramatyczne), wtedy
koncowek nie odrywaj, ale tącz zwyciążnie: połnocz g, połnocza g; dnia... l l ~ r, s l ~ r ~ s ~ r, części...
2 2 N N, Polaka... l l ~ l, s l ~ l l ~ l l .

Ze znaczników u nawet znaków niestenograficznych mo-
towiąc rzeczowniki, po których dodawaniem stosownych za-
konczeń z uwzględnieniem powyższych reguł: Pani l (pany
l), państwo l, recznik l, południkiem g, równik =, kró-

lestwa z^{c} , cesarstwu s^{c} , Austrijsacy s^{c} , Francuzów c^{c} , Angli-
kom w^{c} , Rosyjanie c^{c} , rękawiczki b^{c} , sądzenie s^{c} , nękaniem
 z^{c} , słowników d^{c} , mierzownikami t^{c} , narodowość z^{c} , sposob-
ności c^{c} , sprawiedliwość c^{c} , rzemiosły z^{c} , ludność z^{c} , lud-
kość z^{c} , wartość z^{c} nawet wyjątkowo taczanie: narodowość w^{c} , spra-
wiedliwość g^{c} , równość z^{c} , wiekłość t^{c} (lecz równości krócej = nia = z^{c}).

Skracanie przymiotników.

Konówki przypadkowe skracane sa: -ego z , -emu z , -ej z
(w góre), -ymi z : duży g^{z} (duis z) z g^{z} , duża d^{z} z g^{z} , duże
 z g^{z} ; ubogi e^{z} e^{z} e^{z} e^{z} , uboga e^{z} e^{z} e^{z} , ubogie e^{z} e^{z} e^{z}

W przymiotnikach na -ski, -cki opowiadaj k, a konówki
dodawaj dołom, np: górski w^{z} w^{z} w^{z} , górska w^{z} w^{z} ,
górskie w^{z} w^{z} w^{z} ; słowacki s^{z} s^{z} s^{z} s^{z} , słowacka s^{z} s^{z} ,
 s^{z} , słowackie s^{z} s^{z} s^{z} . Tereliby te słowa miały być mia-
nami własnymi, a więc mierzownikami (kroju prymio-
nikowego), natenras te same konówki dodawaj góra:
Górski w^{z} w^{z} w^{z} , Górska w^{z} w^{z} , Górszy w^{z} w^{z} w^{z} ;
Słowacki s^{z} s^{z} s^{z} s^{z} , Czarniecka z^{z} z^{z} z^{z} , - Kra-
sicy z^{z} z^{z} z^{z} z^{z} . W mianach na -ski opowiadaj nie,
domawiane w: Dunajewski d^{z} , Kochanowskiego k^{z} itd.

Przymiotniki formowane z mierzowników: domowy
 z^{c} , krótki z^{c} , domowa z^{c} , domowe z^{c} ; falsowy -a -e g^{z} , g^{z} z ,

Wogole tedy zakonczenia przymiotnikowe nietaczone
dodawaj dołom.

W imionach na -acy opowiadaj c: tamacy t^{z} z
 z z , -aca t^{z} z z , -tamice t^{z} , t^{z} z (tamice
 z , tamaco z); uaczacy u^{z} z z z , -aca u^{z} z z
-acea u^{z} z z (uaczaco z , uacaco z).

Stopniowanie przymiotników polega na tym,

aby w stopniu wyższym, gdy się ten końcy na -szy lub
-ejszy, opuścić z a względnie j; w stopniu najwyższym
nim wrostek - najzamym j góra (taczanie lub nie), przy tym
piętno sz juri jest zbyteczne, albowiem wystarczy samo
zakonczenie przypadkowe (dołom). Stary t^{z} f^{z} , starnie-
go t^{z} , najstarszemu t^{z} ; wiejszy v^{z} , najwiejszy v^{z} z ;
naglejne n^{z} , najnaglejnych n^{z} . - Lepzy f^{z} , głub f^{z} ;
gorszego g^{z} lub g^{z} , najgorszymi g^{z} ; mniejny m^{z} lub
najmniejszemu m^{z} , najmniejszą m^{z} .

Znaczniki przymiotnikowe. Wielki c , święty z (z kropką, jeże,
li ber konówki), polski c , piękny c , dobry c , nadwyczajny
 z . - Przypadkowanie i stopniowanie bardzo łatwe wedlug
poprzednich wskazówek: wielkiego c , wiekszego c , naj-
wiekszemu c ; świętym z , najświętszą z , -ych z , -ymi z ;
polskiej c ; piękna c , piękniejsze c , najpiękniejszym
 c , -ymi c , ... Nadwyczajnego z , -emu z , -ym z , tj.
tu konówki taczanie, bo przegub na zachowany, więc dalej:
 z , z , - z z , podobnie dobrego ... e^{z} e^{z} , dobra e^{z} ...

Takimie dodawaniem konówek dołom moina z roz-
majitych skróceń nieprzymiotnikowych tworząc prymio-
twniki: europejski c , austriackiego c , francuskie-
mu c , niemieckim z , rosyjska c , galicyjski c , kró-
lewską c , cesarskie c , narodowych z , ludowym z , lud-
kim z , etnicznymi c , prawy c , prawny c , państwa-
 c , państwo- c , rocznego c , miesięcznym c , tygodniowe c ,
niedzielnych z , połnocnymi g^{z} , lub g^{z} , równa z lub
równieżnej z lub wyjątkowo taczanie z , najrówniejsze z .

Mierzowniki z przymiotników skracanych: wielkość z ,
świetność z (lub v^{z}), polskość c (lub g^{z}), pięknością c ,
nadwyczajnościem z .

Skracanie zajimków.

Pytajne. Kto (i dalsze pytania) / LLL; co SST-SR. Czyj
SST-SR, czyja / H, czyje / P. Który ✓✓✓✓, która ✓✓, l.mn.
które ✓✓, których ✓✓. Taki -a -e / /; jakowy / lub / -a -e /

Osobiste. Sa 1 ~ 2 V ~, my v ~ o s ~ ; ty ~ k F L ci ~, toba ~, ny ~ o o o o u ; on ~ n h t ~ l, ona ~ /f, ~ ~ /, ono ~, je ~ l, oni ~ /R ~ R ~ l; siebie ~, sobie ~, sie ~ (sensitivity ~, lub ~?).

wiskarujace. Ten, ta, to $\text{t} \ddot{\text{s}} \text{s}$, ci $\ddot{\text{s}}$; tamten - a - o $\text{t} \ddot{\text{s}} \text{t} \ddot{\text{s}}$; taki - a - e $\text{t} \ddot{\text{k}} \text{i}$, tacy $\text{t} \ddot{\text{a}} \text{c} \text{y}$; takowy - a - e $\text{t} \ddot{\text{k}} \text{a} \text{w} \text{y}$; ów - a - e $\text{o} \text{w}$; samoro - e - or, sama or - o - e , samo e , same e - o - i ; tensam $\text{t} \ddot{\text{e}} \text{n} \text{s} \text{a} \text{m}$, tasama $\text{t} \ddot{\text{a}} \text{s} \text{a} \text{m}$, tosamo $\text{t} \ddot{\text{o}} \text{s} \text{a} \text{m}$, tesame $\text{t} \ddot{\text{e}} \text{s} \text{a} \text{m}$.

Nieokreślne. Wszystek ♀ ♀♀, wszyscy ♂; nrelaki¹
(odrożni Potaki ab), nrelaki t; ruden-a-e s s s; kaxdy
ly ls ls; nai I I I B²; nci s s s s.

J tu więc panuje prawo, że skrócenia, w których brakuje pierwotnego znaku stora, pisać się nad linijką nienowią.

Skracanie liczbowników.

Konecinki liczbowników głównych pisać góra: jednego 1°, jednej 1°, jedno 1°, dwoje 2°, dwoma 2°, dwoje 2°, troje 3° itd. Sto krócej 1 razy too, 2 82 92, 3. Tysiąc 1 (z dwiema kropkami 11) 8° 8° ... Milijon 8 8 8 8°, 8 8 8 8°. Siedem raz 1°, jednego razu 1°; dwa kroce 2°, niewidoczne 1°. Poguardać tysiącami 111°.

Koncowki literownisków poszczególnych dodawaj do tem:
drugi 2 2 2 2, drugi 2 2 2, drugi 2 2 2, drugi 2. Ostatni 1

Formy czasownika być wyrażane są samymi zakonczeniami nad linią niemową: Być¹; bądź itd.^{1 2 3 4 5}.
Jestem^{2 3 4 5}; jestem^{2 3}; jestem^{2 3}; jestem^{2 3}.
Byłem^{2 3 4 5}; byłam^{2 3 4 5}; byłem^{2 3 4 5}; byłam^{2 3 4 5}.
Będę^{1 2 3 4 5}; będę^{1 2 3 4 5}; będę^{1 2 3 4 5}; będę^{1 2 3 4 5}.
Byłbym^{1 2 3 4 5}; byłabym^{1 2 3 4 5}; byłobym^{1 2 3 4 5}.
Byłbym^{1 2 3 4 5}; byłabym^{1 2 3 4 5}; byłobym^{1 2 3 4 5}.
Abym^{1 2 3 4 5}; abym^{1 2 3 4 5}; abym^{1 2 3 4 5}.
Obym^{1 2 3 4 5}; obym^{1 2 3 4 5}; obym^{1 2 3 4 5}.
Były-a-e^{1 2 3 4 5}; (byłygo^{1 2 3 4 5}); byływy^{1 2 3 4 5}; Były^{1 2 3 4 5}; bycie^{1 2 3 4 5}.

Konjugacja masonika mieć jest male skracana, mo-
że pozwolić skrócić na wów dla innych masowników. Mieć 3.
Mieć... U², V² Y². Mam ee ee, vv yy z. Miałem ba bb, vv vv.
Miałem był ba bz bz, vv vv; miałam była ba bz bz, vv vv.
Będę miał' b b z, vv vv; będę miała b z z, vv vv.
Miałbym ee ee, vv vv. Miałabym była ee ee, vv vv.
Abym miał ee ee, vv vv. Obym była miała gg gg gg, gg gg.
Mając z, mający -a-e ee ee; miany b, miały gg.

Konjugacja innych czasowników zależy naj-
więcej na tym, aby umieć wyrazić następujące ortograficzne
formy: znac' ot, znacie ot, znaj' ot, znajecie ot; podobnie:

Wierzyć w was	Nieść dżdż	Dziękować Was
Sećec 88 888	Nieść dżdż	Wypływy
Tajic 7777	Pościć 88 8888	Trwać 88 88
Placić 88 888	Krajać 88 8888	Kitać 88 8888

Spróbujmy jaki odmieniac. Myć d.
Myj d'f, d'r. Myje d'f, dr, dr. Mytem w w w.

^{*)} Porównaj skracanie słówek: aby, aby, iebę... na str. 21.

Mytem byt $\ddot{v} \text{a } \text{D} v$, v^{st} , $\text{D} v^{\text{st}}$; mylam byta $\ddot{v} \text{a}$. Béde myt $v \text{a } v$
Mytabym byta $\text{D} \text{a } v^{\text{st}}$, $\text{D} v \text{a } v^{\text{st}}$.

Mytbym & & v. & & v. Mytabym byta & & v. & & v.
Zebiyimy myli & v. Obyscie myli byli & t, obyscie byli myli & v.

Mijając δ lub σ , mijając δ , mijający -a -e v v v v. Mijany
 δ (w innych sprawach np. $\delta\delta\delta$). Mijanie δ . Jestem myty $\delta\delta$.

W stronie zwrotniej można wyrównać się przepisując:

Mij sie z 30. d 30. Mij sie z 30. d 30. Odroż. ni mykcie myt sie w lub wod myles w. Mytem sie byl z.

Znawniki zarownikowe. Przytaczaja się tylko formy niektóre, bo z nich utworzyły się łatwością inne.

Möde 1. Moge 1 D, 2 T. Möglem 2 D, N P. Bedemögt
Musieci 1. Musone 1 D, 2 T. Musiatem 2. Bedemusiat 1.
Chciec 1. Choe 1 D, 2 T. Chciatem 12 lub 12 D, N P.

Widzieć & Widzieć & Być wtedy Widziałem & & & Bede widział
Winnem, kuc' &) Winniem & & & & .

P. winnym byc' l*s*). Powiniem byt' l*x* l*s* l*i*, l*v* l*f*...

Pisai P. Pisze P. P. P. P. P. Pisatem P. Timaco P.
M. M.

Treba, treba bylo. Potreba by, potreba bylo.

Wu-ru-pre-ob-, o-u-w-x-, za-na-po-do-, od-pod-nad-pm-

of the 'red' nest in a mulberry tree, but do

Jeż wrotnki, piora pod-, i ruda', są ruchome i rządu, a
ja, iż tańczę wyżej lub niżżej; nie taka jednak, gdy w skróceniu
wawonika brakuje znaku ponadkowego.

Wygadać itd. wy my wy by, wy my + wy, wy wy lewy, wy 200.
Wynieść i dodać, i dodać, i dodać, i dodać, i dodać.
Wy-pred r i m: wyrastać 8, wynieść 8. - Przemysł S, S, C.

Zrostki złożone tą orę moiności: wypogodziło się C^{II} , wyobracalismy eg^{II} , wynagrodzę uś, rozprnedatyscie U ; nietączanie: wydostan się d_1 , udobruchata się d_2 ? (odr. d_2).

Ze skróceniem niekrasownikowych moimże łatwo tworzyć krasoniki, dodawaniem stosowanych zakoniecznych góra, a w imiesłowach rodzajowanych do tem.: rzeczyć^v, zniemczyli^v, wynadź^s, wystawię^s, panowała^b; wystawiony^s, wyrokułowanemu^s, urojonanym^s powiększymy^v lub ^v^v, zmniejszycie^s, zmniejszenie^s.

Istotą jednak w skróceniu zachowanym jest znak, do którego, go może przygnać końcówka wasownikowa, na czas nie potrafiącej odrywać: króluje *t*, ciągnie *b*, sadzony *sw.*

Uwaga. Recke nalezy wypisac' \checkmark , bo \checkmark macytoby recke
a \checkmark byloby niepotnebnym odrywaniem. Zastosuj te uwage
do innych podobnych wypadkow.

Skracanie nieodmiennych części mowy.

Aby s (oby s, zebry d), aiby d, aiby s', albo e, ani m, ale
atoli l, anizeli w, azecholwick l. — Bardzo a, bezwzględnia cb,
^{bez b}
bynajmniej t. — Ciągle t, często s, cokolwiek h, czemu t, chy-
ba l, choć l, choćby l, chociaż l, czescią l. — Do s, dotąd h, dokład l,
dopókżd ll, dopotaż l, dopoki l, dotyczyas l, dawnosc, do-
bre e, dla s., dlaczego t, dlatego t (lato l), skisiaj l, doprawdy
l, duzo l. — Gdzie s, gdzie l, gdzieżek l, gdziekolwick l, gdzieś,
skiej rr, gorianieckie r-s, gdy u gagn o, gdyby o. Jle t, iiby s, jut r,
jutro l, jak l, jako l, jednak l, -kowo kl, jedynie m, jeśli l, je-
żeli s, jakkolwick l, jednak l, -ie l, kż. — Kiedy l, s, któredy l,

kiedyś l., kiedykolwiek ll., kiedykolwiek l., -indziej l., koto l., -led., wie s., lub l., lubo l., lecz d. - Nie ~, mato s., miszki l.s., mimo p., mianowicie hs.. - Nie ~, nic ~, nigdy ~, nigdy ~, -dys ~, nigdzie ~, natenczas ly, natychmiast ff., naprawd l., naprawd l., następ, nie l., narajutn l., naprawstosc ~, nador s., nadto l., nadzwyczaj, nie ~, niezwodnie ~, nadewzystko ~, nad ~, natomiast ll., naprawciv ~, -ko ~, naokoto l., ~, nietylko ~, niz ~, ni, zeli ~, anizeli ~, nawet s., niesety ~. - Odkad ~, oataj ~, o~, becie ~, osoblinie ~ (osobno ~), oczywiscie l., oraz ~, odrazu ~, od dawna ll., obok s., okolo l., ot l., oto l., otoki ~. - Pokad l., poty ~, poniewad l., potym ll., pierwzej l., przedewzyst, kim ~, pojutre l., pojakiemu l., prawda ls., prawic l., przy najmniej ~, przeciwnie ~, podobno l., prawdopodobnie l., przed ~, przy ~, przed ~, pod ~, ponimo ll., przeciw ~, przeciw, ko ~, podluz ~, poiror ~, poniewaz l., oprosto l., przecie l., skad ~, staz ~, stamtad ~, skadinaid ~, skades ~, skadblazi ~. - Tutaj ~, tedy ~, tamtady ~, tak! tyle ~, tylko ~, teraz ~, tedy ~, tuższe ~, takie ~, trochę ~. - Ustawicenie l. Wrednie ~, mre- dy ~, wtedy ~, wtenczas ly, wnet ~, wpisidy ~, wrax ~, wiez ~, wzoraj ~, ~ (predwzoraj ~), wkrótce ~, wiele ~, wiele ~, wedle ~, wedlug ~, wprast ~, wzwyz ~, wskrus ~, wew- nat ~, wobec ~, wzgludem de, wród ~, wzatwi ~, wbrew ~, wprawdie ~, wrak ~, wiec ~. - Zinad ~, zewnad ~, zewnad ~, zniszad ~, zaraz ~, -em ~, zawnie ~, zwonu ~, zwon ~, zle ~, zaspawde ~, zarówno ~, zaledwie ~, znaku ~, za- pewne ~, zajiste ~, zewnetr ~, zamiast ~, zntaszca ~.

Koncowki prystonków tworionych z innych słów pier- dotem: prawie l., pienicnie l., mocno ~, wygranicz ~, wescio, wo ~, wiele ~; - albo tawne, jeeli zachowany anak, do które- go lygne zakonczenie: aagle ~, liczbowo ll., wymownie ~ itd.

Stopniowanie prystonków: niziej ~, najniziej ~; gornej ~, naj- ~; piekniej ~, ~; najsmiej ~; wiec ~, + lub ~.

Bieglyny stenografi mrie przyjunki tawne z nastepu- jacym stowem: dla mnie ~, bez was ~ wsciecz ~ ...

W ustanowieniu skrócen' miato się na wzgledzie, aby kto, re z nich nie tworzył też jakiego innego stora. Gdyby ponimo tego jakiś niewykonany nryz mial byc tak pisany, jak jedno z powyższych skrócen', nalezy go poskréślic', co ma znaczyć: wytaj scisłe jak napisane, np: ~ cym (zamiast czym), odri, nij ~ całym; ~ kraj (zamiast gikie), odoromij ~ kraju; ~ Pol (po- eta), odrozinij ~ polski.

Dla jasnosci w uzywaniu skracan' niechaj posturę na- stepujace przykłady porównawcze.

Polska, polska, Polaka, Polka ; Polaki,	d l, d l, ~
Polacy, Polki, polscy ; Polaku, po polsku ;	~ l, ~ l, ~ l,
Polka, Polska, polska ; polskosc'.	l d l, l,

Reki, recny, recy, recacy ; ręce, ręcz,	✓ ✓ N ~; ✓ ✓
ne, recanie, reczace ; rekę, recę ; ręka, ręcz,	✓ ~; ✓ ~; ✓
nę, recza, reczaca ; rąk ; rękom, recunym	✓ ~ ~; ~ ~;
recaym(y), reczaym ; reczmy, reczymy ;	N ~; ~ ~;
rekach, recznych, reczacych.	✓ ✓ ~ ~.

Zrostki obce skracane.

Ab- ~ : abdykowac ~, abstynencyja ~. Amfi- ~ : amfi- teatr ~, amphitrium ~. Ana- ~ : anatomija ~, anachronism ~. Ante- ~ : antecedens ~, antymonachomachija ~. Eks- ~ : ekskusa ~, ektemporale ~; egx- : egzekucyja ~. In- ~ : inkognito ~, instrument ~. Inter- ~ : interes ~, inter- pelacyja ~. Kon- i kom- l. : koncept ~, komponowac ~. Kontral ~ : kontrapunkt (sl *), kontrabanda ~. Super- ol : superintendent ~, superdywidenda ~. Trans- ~ : transparent ~, transferowac ~. Ultra- ~ : ultra- maryna ~, ultramontanism ~.

Słowa dłużne, osoblinie obce moze w ogólnosci niktak- nie skracac wypisując, noratek na linij, a opumajac i rodek, ktore koniec góra lut dotar wcelu potocznich reguł; w takich warach moze dla jasnosci niejednego z powyższych obcych zrostkov nie skracac:

* W taw miedzy anacniki nczownikowe: punkt ~.

Ex. 1. and 2. In the first, Ex. 1, the bell, the gong, and the
cal. Ex. 2. (3 - 4 ft. long).

Powtarzając części II. zestaw sobie dla przeglądu skrócenia, które by ci się mogły zmienić, np.: Cesare, Ecate, Enic, Spraca ...

Przykład.

2

Sekcja dnia 22.05.1925 r. (z dnia 22.05.1925 r.). W. Tadeusz Tarczynski, 22 lat, ul. 1 Maja 100, kwatera 14, dom 10, lok. 10, gospodarz domu, syn Jana i Anny Tarczynskich, ożeniony z Marią, 22 lat, ul. 1 Maja 100, kwatera 14, dom 10, lok. 10, gospodarzem domu, synem Jana i Anny Tarczynskich, ożenionym z Marią.

(Z wypisów szkolnych).

Część III. Skracanie słów zależne.

W najwięcej wreszcie zdani mowy potocznej da się jedo lub
więcej słów skrócić; miara takiego skracania zależy od sensu,
od uzdolnienia stenografa i wreszcie od okoliczności, czy
tenie pismo dla drugich, czy dla siebie, a w ostatnim wypadku,
czy pismo ma odrętać się po napisaniu, czy później.

Dla zrozumiałosci następujących ustępów niechaj po-
stawię krótkie objaśnienie z etymologii.

W stowie wpływowym jest w wostkiem, płyn pniem, on w narostkiem a y konicówką. Sam pion zas stowa składa się z zagłosu pt, ze samogłoski pniowej y oraz wygłosu ro. Podobnie w stowie żółtego składa się pier' żółt z zagłosu i, ze samogłoski pniowej ó oraz z wygłosu tt; konicówka jest ego. W stowie uckymy brakuje w pniu uck zagłosu, samogłoska pniowa jest il a wygłosem ex; konicówka jest ymy.

Ostatnie głoski słowa, bez względu, czy są scisłe koniówką gramatyczną, czy nie, nazywamy w ogólnosci zakonieczniem.

Ikracací tedy moina stowa w zdaniu prax :

A. Opuszczanie końcówek.

1) Skoro nazwisko wypisany jest z końcówką medużynną, na, w określnikach jego końcówki są już zbyteczne.

Excijmy mejów zastawionych. Opijam otrzymanu, § 28 art. 6
je się z niedojnatych makówek. Zeglame umiejętnie, § 29 art. 22
konystać i z niatru przeciwnego. Dwie rano, 2 VI 1871, d. 7. 11
du polskiego są powracające. Wreszcie piękna, § 29 art. 2
do twojemu bratu. § 29 art. 2

W słownictwie polskim i twojemu są prawa końcówek jencale inne głoski nieuwydawnione, są to jednak skrócenia stare, już zmiane.

2) Odwrotnie, gdy określaniem jakim wyrażona licba i przypadek, zakończenia dotyczącego mówionika, oraz innych określników doni należących mogą być opuszczone.

Zaptac juz raz te kwestie. Wkoraj do mialimy
wielkiego strachu. Poprawnosci jzykowa
powinna byc swietym obowiazkiem drien,
nikarstwa. Najblizsza gwiazda stale ziem
jest słońce. Lew żyje w gorących strefach.

3) Skoro przyjimkiem przypadku roszczenia a liczba nie jest zagadkowa, mierz opuścić zakonczenia recenzownika i o. kreśnicków.

Toradz micona fbre. Jedz ku miastu. Kna, | Lys 88 - C. 46 18.
lastem pieniądze przed kościołem. Czesi z wzo- | over P 3 U. 82.
rową dzielnością dwigli się ku nowemu życiu. | C. 111. 163. n. 8.

4). Także końcówka b. pryp. w domniocie zwykłe da się opuścić.
On był żołnierzem. Mnie ma się być wielkim panem i rycerzem. 22¹ c.

5) Podobnież konówka 2. przypadku, gdy ten jest określona, kierunek innego reczownika.

Szum wodospadu słychać z daleka. Mia-
sto się przyordobito na przyjęcie cesarza. Rzy-
mianie przechowywali w urnach popioły zmar-
tych.

6) Czasem konicówka w słowach czasownikiem maledywnych.
 Szukam papieru. Catowick często nadto ufa swego. | H. B. 18 97 J.
 Przestępca odsiedział już karę. | G 3 s. 3.

7. Wrońce koniówka masowiankowa w spos. brakolicznym.
Oni postanowili na zimne, wodę dmuchać. Do, | 187-88
bry mowca urnić przekonywać. | 62772.

Opiswanie samych końcówek moje mieć stosunko, wo skromne zastosowanie, albowiem wymagając niejako, kiej uwagi jest w praktyce przecie niedostateczne. Wygodniejsze a przeto częstsze są dalsze sposoby skracania:

B. Skracanie pnia.

To dzieje się na różnych sposoby, a mianowicie poważ:

1) Oznaczanie samym zagłosem:

Dobra ksiązka wiecej warta niż cacko. Dzieci
ci prują zabawki. Stenografia wymagać
czenia. Mój syn chodzi do trzeciej klasy.
Grabina jest ziemieniem bardzo twardym.

Gdy zagłos złożony z trzech spółgłosek, mówiąc nawet trójcę
nie wydańnicie.

Po błyskawicy następuje gromot. Cukier wyrabiany z trzciną jest słodzy, niż z buraków.

2) Zagłosem nospartym samogłoską, odzema.
Cworo śiatek mu się chowa. Wizjeri okazat 4 M 27 L. or
w ostatnim czasie skruchę i przyznać się to G. S. T. d.

do winy. Uczucie z rozmów nie zarosze się zga- | s. Jz 20 - 2748.
da. Poniadając, iż nosorożec walczy z rasem ze stroniem | tam przedstawia 20.

Ten rok zają skracania jest najwestzym, bo wyrażanie sa, mogłoski pniowej w znaku zagłosowym zwykle nie czasu nie korektuje, a bardzo do wyrażistości się przygrania.

3) Jeżeli poprzednie oznaczenie nie wystarcza, dodaj jenue wygłos; gdy po nim nie ma narostka, skrócenie ta, kie jest poprostu opuszczeniem końcówek.

Dobra ksiegika więcej warta niż cacko. Pi, szyska + a 288. ✓
je codzien sklankę wody przed śniadaniem. S-ka 13325.
niem. Węgry jadają dużo soliny wodzonej. C-ka 12505.

4) Samą samogłoską pniową; takową pini góra,
jeżeli się nia stowu nie zaczyna.

Ekonom wyniedź już w pole. Najważniejszym narodzieniem rolniczym jest ptak. Neptun jest planetą od słońca najdalej leżą. Podaj mi ręce na znak zgody. Największym poetą naszym jest Mickiewicz. Przez siebie, bo ten pies kasa. Oddam syna do remesła, bo się nie chce uczyć. Niepostura, nie dziecko wypadło przed okno.

Czarnowicki mówią i muzyci mówią wciąż wesoło wyrażając sa-
mym - a względnie - , jeżeli mas, liczba i osoba nie uzupełnia.

5) Samogłoska pniowa, z wygłosem a w razie po-
trzeby i z końcówką.

Gromot piorumu obudził mnie ze snu. — Thru by ~ 55.

Żebrak prosił o kawałek chleba. Dziećmi był po- | zel. cz. - lat. 4. 8. 2
tóre majątku za krople wody. Uderzył się w ręce. | 2. 7. 0. Cz. 3. 19. 0. 5.
tō, że aż mu guz nabiegt.

6) Wygłosem samym lub z dodaniem końcówki.

Dziśniejszy miatr obalił topole. Krabis bronią, | 1. 7. 2. 6. 0. Cz. 4.
coego się właściciela ugodził w pierś nosem. Zbyt | 2. 7. 0. Cz. 2. 2. 0.
nie światło skodzi okiem. Rozsięwano fatny, | 3. 7. 0. Cz. 1. 0. 0.
we wiedzi o śmierci króla.

C. Opuszczanie pnia.

Zupełne opuszczanie pnia może nastąpić, skoro inne dane dostateczne są do jego odgadnięcia. Można więc stwierdzić: 1) Samą końcówką, góra, lub dołem wedle znanych reguł.

Niedawno była mgła, a teraz słońce świeci. Któż, | 4. 7. 0. Cz. 1.
wajcie bo już hoguty pieją. Patrz ile tam bydła | 5. 7. 0. Cz. 1.
sie pasie. Jutro święto, więc pojedziemy na mazury. | 6. 7. 0. Cz. 0.
W roślinności dominuje kolor zielony.

2) Samym zrostkiem (lub zrostkami).

Mądry mówi, aż głupi pronestanie. Bałtak, | 2. 8. 0. Cz. 1. 0.
karo zaprezentować mnie tej pani. Tak samo, | 0. 7. 0. Cz. 0. 0.
którem, że się cały przebrać muszę. Najpierw tunc | 2. 8. 0. Cz. 1. 0.
vodnika, aby mnie po mieście pooprzedzać.

• Dla jasności wyraźnie nasem dodać końcówkę (nietączanie).

Niemiał spokoju, aż dopiął celu. Nie | 6. 7. 0. Cz. 0. 0.
wiedzieć! Zapomniał o dorannych taskach | 4. 7. 0. Cz. 0. 0.

3) Samym narostkiem lub z końcówką, a mia- | 2. 7. 0. Cz. 0. 0.
nowicie zawsze góra (choć prymiotnik, bo tączanie).

Umarł śmiertią raptownią. Chorym, nice | 2. 7. 0. Cz. 0. 0.
poradzę się lekarką. Z pacjentką nowiną, wy- | 6. 7. 0. Cz. 0. 0.
staliśmy gorica do rodziców. Moje imię jest | 10. 7. 0. Cz. 0. 0.
Jan Chrzciciel, a moja kuryna Jan Ewangelista | 1. 7. 0. Cz. 0. 0.
sta. Kto jest właścicielem tej pięknej willi? Pe- | 1. 7. 0. Cz. 0. 0.
nien budowniczy, który ją sobie sam wystawił,

leż którego nazwisko zapomniatem.

zr. 9. 0. Cz. 0. 0.

4) Zrostkiem i narostkiem; ten drugi góra, często z końcówką.

Konynoda wywołuje oburzenie. Podobałyby się Gru. 3. 1. 0. 0. 0.
znów wydał dwoje na opozadzenie syna lekko, | 0. 7. 0. 0. 0. 0.
myślnego. Bankrut został ważony na wieść | 1. 0. 0. 0. 0. 0.
tygodni więzienia.

5) Samą końcówką, góra, cry dołem według znanej zasady.

Ogier się pali i woda się już gotuje. Słońce | 2. 7. 0. Cz. 0. 0.
świeciło a równocześnie deszcz padał. Niuczy, | 2. 7. 0. Cz. 0. 0.
ciel pochwalił pilnych uczeń.

zr. 0. 0. 0. 0. 0.

D. Skracanie kombinowane.

To zależy na tym, że się słowo, pochodne wyraża crescja pnia, oraz zrostkiem lub narostkiem a nawet i końcówka.

Upominając go już trzy razy bezskutecznie, | 2. 7. 0. 0. 0. 0.
Nie jedzmy tudy, bo jasne atek karku nakrą. | 2. 7. 0. 0. 0. 0.
ci. Pracuj i osmieszaj a dorobić się majątku. | 1. 0. 0. 0. 0. 0.

Pies mnie w nogę ukąsił. Przywyczałem się | 2. 7. 0. 0. 0. 0.
do myśli o śmierci. Kto rozwija zagadkę? | 2. 7. 0. 0. 0. 0.
Z małym zamiatkiem na plecach, z kilkoma | 2. 7. 0. 0. 0. 0.
złotówkami w kieszeni i z bollem w sercu ponu. | 1. 0. 0. 0. 0. 0.
ciem dom rodzinny.

zr. 2. 7. 0. 0. 0. 0.

E. Skracanie nieprawidłowe.

Skracania niepodlegającego pod powyższe reguły, czyli tylko wyjątkowo na słowa w debatach często się powtarzające. W części II. skracalismy nieprawidłowo np. słowa: obrak e, przeciw c...; na ten sposób (tj. początek i koniec słowa zburzone) skróćmy jeszcze:

Autonomia 7, autor 7, centrum 7, -alista 8, Chrystus 7, | 2. 7. 0. 0. 0. 0. 0.
Jesus Chrystus 7, doktor 7, ekonomija 7, filozofija 7, federa- | 2. 7. 0. 0. 0. 0. 0.
cyja 7, -lista 8, instytut 7, interes 10, general 10, konstytucja | 2. 7. 0. 0. 0. 0. 0.
11, matematyka 21, minister 8, -stwo 10, -jum 7, monopol 7, | 2. 7. 0. 0. 0. 0. 0.
ojczyzna 2, prezes 6, poczta 7, uchwał 7, ustawa 7, rybiarz 7.

Więcej nieprawidłowych i prawnielskich skróceń moje sobie stenograf sam ustalić do przedmiotu mowy, która ma stenografować, gdyż zwykle nie napomosć, aby to będzie np. kazanie, aby rozmowa o kolyjach żelaznych.

zostosujmy jen ve regule strucaní v pořádkách našem
obce.

Koń brat gra na kilku instrumentach. Re,	W 58 - U r. 5
daktor gazety odpowiedzialnym jest za treść ta, kowej. Wydruk proces memu przyjacielowi. Fran-	10 L, S. 10 10.
cyja podzielona jest na 87 deputamentów. Dnia takiego nie samowolnie, ale według instrukcji mi-	40 Cz 2 - U 1. (
przepisanej. Ta merytory jest skonstruowana według nowej metody. Dla dyskusji nad	C 9 - 87 sli. 22.
wniosem deputowanego N. wybrano komi- ssje. Austria stała się państwem konstytu-	- eto, - 6 - 18
cyjnym od czasu zaprowadzenia nowych in- stytucji w r. 1860. Kto się w pierwszej instan-	1. 10 84
cji uważa prokuratorzem, może rekurować do wyższej. Prezydent zapowiedział, że naza- jutrz przedmiotem debaty będące równouprawni- eniem Izraelitów.	6 d. 5. 18.
	- 5 - 186.
	1. 6. 1861. 8
	3 d. 10 - 18
	1. 1860. f 10 1. 18
	5. L. 6. - U 10.
	6 d. 5. 18.
	3 d. 1. 18.

Z reguł skracaní cęsci III. widoczna, i.e.:

- 1) Jedno skrócenie rozwija się znaczenie w różnych zdaniach mieć może, np.
→ w wykładek o piśmiennictwie literaturze, o budownictwie architektura;
w innych wypadkach jenure: rewers, partitura, faktura, frakcja, polityka,
raza... Uwydatniony początek słowa, niewielka wzajemność unika: s, a, z, b, c...
2) Jedno słowo rozwija się sposobami skracając moina, np: Jęz, Prawo,
→ lub s, lub o, lub o².
3) W zdaniu moina skracać te lub owe słowa, nigdy jednak wszystkich,
chyba że niektóre skrócone są niezależnie, np. Dzwon, Czeladź
→, lub d, o, Czeladź, c, z.

Część IV. Skracanie zdań.

Tak jak skracanie słów dzieje się przez wciosowe opuszczanie głosek, tak też skracanie zdani dzieje się przez opuszczanie niektórych słów łatwo domyślnych. W innym językach odgrywa tu największą rolę opuszczanie rodzajników i zajmników dieriktawczych, w polszczyźnie nie zaś ograniczyc się trzeba do następujących wyjątków:

- 1) Stowarzyszenie się w toku mowy, opuszczaj, lecz opu-
szczanie takie znamionuje znaczeniem powiechnicznym „lub” „.
Oznaczając więcej stowarzyszenie nalezacych nazwać je : „”. Tak np.
w wykładzie o zielarstwie znasek „mnie znaczyć zielarko”; w wykładzie o
wyprawach podbiegunowych znasek „wyprawa podbiegunowa.

- 2) Znane tytuły osób wyróżniaj, nazywając takowice tylko dwugłownym wykrywaniem, np: Tak tedy sądzę, iż Szanowne Zgromadzenie zgodzi się na mój wniosek wystosowania adresu do Jego c. k. Mości. ~~18-82! 222-20745!~~ Podobnie w listach tytuły: Szanowny Panie, - Kochany Bracie wyróżniaj znakiem!

Zupełnie zas opuścić się czasem daje:

- 3) Czasownik być : Kochałbym cię więcej, gdybys był znamyjszym
M 1 + 8 b - g. Najprzyjemniejszym swadem jest porozmawiać o czymś.

- 4) Hajmek zwrotny się: Czy boję się tych nieprzyjaciół? *Jeśli ~?*

- 5) Spojniki aby, iebry..: Nie spokiewam się, aby ktoś z Panów
był tak krótkowidzącym, iebry nie chciał uznać pionerów, jakie się
po rozprzęganiu projektowanego ducha nastreżą. Lw., f. 1.
15th, 1. 01. 2. / 1. 01. 19. 88.

- 6) Słowa: mianowicie, jakoś, następujące... bo jich znaczenie u. widownia jest dwukropek. Mam ci dużo do zanucenia, a miano, wiec: iść w pracy leniny, opierały, niedostępny a przy tym jeszcze opisywany. Wydarzenia: 2008 r., 2014, 2015 r. 2016.

- 7) Dalsze słowa w pojęciach ananych: Mądry Polak (po
siedzicie) i s. l. — Z jakim klo pomestaje, (takim się sam staje). 7 (L.)

- 8) Słowa w ogólnosci mniej ważne, jeli li pozakiemu mon.

cy nastarzyć nie moim. Nie zwiększać przekładu stenogramu na pismo zwierajne, potrafim takie słowa z pamięci powstawić. W przekładzie ostatniego przykładu (na koniec książki niniejszej) są słowa, mogące być w ostateczności pozbawione, odmienne określenia wydatnione.

9) Ustępy, pion nowocę z rekomendacjami lub kryzysie, gazet... cytowane, albowiem takowe będą zwykle i stenografowi dostępne.

Priyklad

Collected by Mr. H. C. Bryant (26th 1881)

W denogramach, więcej skracanych, jest zachowanie interpunkcji dla rozumiałosci potnebne, dlatego w tym nie bądź określonym.

Po przejściu i ponownieniu całej nauki przepisów dla święcenia
ustępów niemikarskich, również kai sobie takowe dyktować, a
spostrożenie z przymierześcią, iż niemal z każdym dniem
prędkiej piszą potrafisz. Dotycie jednak do niejakiej doskona-
łosci zawsze jednak parę miesięcy czasu wymagać będzie.
Traktykę, zaczniej najlepiej od kazan.

Przekład niektórych przykładów.

Do str. 10. (Pisownią stenograficzną). *)

S. Skowronek, łaska, schody, uschła, nesforny, fosfor, sfinks, swoja
smaruje, Krosno. — **Z.** Zsadzić, zszedź, zżynać, zasadamy, zżabić em
zcedził, rozkołatać, mazgaj, zbołały, zb'erałem, zwać, zw'e, złamać
zlaný, zmrok, zm'erzch, znośmy, snięśmy. — **Sz.** Baszce, szkatuła
szpak, szp'eg, szwem, Kruszwica, szła, szlachcic, poszle, szmer, straszny,
straszony, straszne (straszenie) — **Ż.** Każdy, łyżce, m'ażdzy, położę,
łóżko, służba, żwawość, wyżla, piżmo, żmija, potężny, mężnie.
— **S.** Wiśta, Kaśce, zośczyń, kośba, prośba, św'at, św'ety, śleczny, śmerć,
znośny, śni. — **Ż.** Weźće, koźle, Koź'm'an, raźne. — **T.** Tchórzy,
wątpliwy, Litw'in, tło, tli, pojetyń, utne, gorętszy, matczyn. — **D.** Gładzy, św'adczy, rzadki, dbając, dw'e, dław'e, podle, dla, dmucham, dm'e,
dno, dñe. — **C.** Octu, cklawy, cwałem, cło, cle, cmokać, cny. — **Dz.**
Powiedzće, dzwońić. — **Cz.** Poczta, członek, czm'el (zam'. trzmiel), zręczny,
hucznie. — **Dż.** Wydżga. — **C.** Ćma, zaćm'eńe. — **Dż.** Chodźko,
gędźba, dzw'ęczność. — **K.** Także, kşehir, m'ekczy, kpać, kp'e, kwas,
kw'eć, kłamać, kłęczęć, km'eć, p'ekny, łaknąć. — **Gzít,** gdakać, gw'azda,
igła, glista, gmach, gm'ina, ignorować, ugnę. — **Ch.** Chce, chwała,
chw'ilą, machła, chmura, pulchny, cuchnę. — **H.** Bohdan. — **P.** Psy,
pśarña, kopce, płowy, płynać, plamisty, dostępny, łupńe. — **B.** Bzem,
błoto, błona, róbmy, chwalebny, zgubnē. — **F.** Flaszka, trafny. —
W. Wsadzę, wzmagać, wszelaki wsadę, wzęty, wdowa, wczas, wcaż,
wdżeczny, wkrećać, wgłęb'ać, wchód, wprawa, wbrew, wp'erać wb'iąć
włożę, wleże, pawle, wmurować, w'm'eszac. — **Ł.** Łzy, małżeństwo,
Wełtawa, fałd, skałce, fałdze, pałka, gałgan, małpa, l'bem, wełna,
czółno. — **L.** Polski, b'elszy, lżejszy, lśnić, w'elce, uldze, Malczewski
Malca Oldza, kulka, ulga, olcha, Elba, Lwów, Iw'i, Alma, kulminacyjny,
szczelny, palnie, (paleńe). — **M.** Msza, mżec, Nemy, zniemczyć, Romco,
klamka, mglisty, mchu, kampania, kombinacja, kamlot, Mława. —
N. Pensum, wentylacja, Wanda, koncept, randze, poranek, ranga,
kanwa. — **N.** Koński, tańszy, stanie, tańce, gończy, stanee, Ańdza,
bańska, hańba.

Do str. 12.

Na co będą potrzebne, pytało pachole, Trójkąty, czworoboki, koła, parabole?

Ze potrzebne, rzekł mędzec, musisz teraz wierzyć,
Na co potrzebne, zgadniesz, gdy zaczniesz świat mierzyć.

Król Stefan Batory, gdy mu radzono niewolić odszczępieńców do wyznania katolickiego, wyrzekł: „Ja panuję na ludem, Bóg nad sumieniami; trzy bowiem są rzeczy, które Bóg zostawił sobie: z niczego coś zrobić, przyszłość wiedzieć i sumieniami władać.“

*) W braku stosownych czcionek są w tym ustępie litery na spółgłoskimiękkie cienkie p, b, f, w, m apostrofowane, zamiast kréskowane.

Stanisławowi Poniatowskiemu po jego obraniu i koronacji w r. 1764 ofiarował jeden z miernych poetów wiérszę z powinszeniem z téj okazyji na atlasie napisane. Uczony król, przeczytawszy wiérszę, nagrodził wprawdzie pracę poety, lecz wyrzekł o nich zdanie: „Szkoda czasu i atłasu“. Słowa te zaczęto powtarzać, poszły więc w przysłowie.

Przykład na str. 24. p. t. „Słownośc“ powinien uczący się umieć odczytać sam.

Do str. 32. Mowa p. Pietruskiego nad grobem posła Krzeczu-nowicza (24. stycznia 1881).

Żałobni Towarzysze! Stojimy nad trummą ś. p. Kornela, aby mu oddać ostatnią usługę chsześciąńska, aby pożegnać męża, który zacnością charakteru i poświęceniem się dla kraju piérwszorzędne w nim zajął stanowisko, aby uczcić pamięć tego, którego nie my tylko, którzy tu jesteśmy zgromadzeni, ale śmiało rzec moge, cały kraj cenił, szanował i kochał. Bo któz w kraju nie znał ś p. Kornela, kto nie cenił zacności i prawości jego charakteru, kto nie znał jego dobrotności, pobłażliwości dla wszystkich a surowości w pełnieniu obowiązków tylko dla siebie, kto nie podziwiał jego wytrwałości w bronieniu praw kraju, jego niezmordowanej i olbrzymiej pracy na polu publicznym, która niemal przeszła w przysłowie. Od młodych lat już oddawał się pracy dla kraju, wtenczas, kiedy jeszcze dla kraju pracować nie było wolno. Uposarzony hojnie dobrami materyjalnymi, nie oddawał się gnuśności lub tak zwanemu użyciu świata, ale czując w sobie ogień miłości kraju, od młodości oddawał się usługom dla kraju. Nie walczył wprawdzie orążem kruszcowym, ale walczył orążem słowa wymownego, orążem pióra doborowego, orążem przekonania głębokiego, orążem wytrwałości żelaznej, orążem żmudnej i niezmordowanej pracy. W pozyciu rodzinnym był najlepszym mężem, najczulszym i najstarszanniejszym ojcem, synem wzorowym, dla przyjaciół wylany, dla ubogiego hojny, a co najważniejsza, wszedzie i zawsze Boga w sercu nosił. Przeciwności w życiu, czasem i zapoznanie nie zrażały go. Znosił je z chrześcijanską cierpliwością i kroczył dalej na wytknietej sobie drodze uczciwiej i pożytecznej pracy. Nie doczekał się wprawdzie ostatecznego owocu ziarna rzuconego przed blisko 40 laty na niwę ojcistą ale zostawił nam wzór obywatała prawnego i pracowitego. Oby wzór ten przyświecał nam wszystkim, tak młodé jak i starszej generacji, abyśmy w życiu tym tak jasnym i przezroczystym znaleźć zechcieli zachęte do równie zacnego jak i patryjotycznego działania. Kornelu! mężu dobrze zasłużony krajowi, małżonku, ojcu i synu wzorowy, wierny przyjacielu, miły niezmordowany druhu na polu pracy publicznej, żegnamy Cię po raz ostatni, żegnamy Cię na zawsze, żegnamy Cię z szczerym, głębokim i ciężkim żalem, żegnamy Cię ze łzami w oczach, ale żegnamy Cię z zapewnieniem, że pamięć Twoja nigdy nie wygaśnie w naszych sercach, żegnamy Cię z przeswiadczeniem, że tam, gdzie nie ma już walki i nie ma zawodu, odbierzesz nagrodę za Twój czysty i zacny żywot. Pókój Twoim popiołom.